

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА АУДИТУ

В період ринкових перетворень української економіки істотно змінилися вимоги до організації бухгалтерського обліку підприємств, відбулася переорієнтація в ієрархічній структурі користувачів звітних даних і їх інформаційних потребах. Розмаїття цілей і завдань що висуваються новими власниками, зумовило велику кількість підходів до організації обліку, що має знайти відображення у обліковій політиці.

Облікова політика являє собою модель облікової системи будь-якого підприємства. Вона дозволяє систематизувати інформаційні потоки підприємства завдяки застосуванню сучасних інформаційних технологій, які включають в себе автоматизовані засоби зберігання, обробки та передачі даних. Тому якість облікової політики як інформаційної бази аудиту в умовах автоматизації обліку набуває особливої актуальності.

Результати узагальнення і аналізу інформації про облікову політику господарюючих суб'єктів, зокрема підприємств торгівлі, дозволяють констатувати про відсутність взаємозв'язку між обліковою політикою і якістю інформації, представленою у фінансовій звітності. Зокрема, було виявлено, що на жодному з досліджуваних підприємств не має оптимального набору елементів для повного, всебічного та своєчасного відображення фактів господарського життя. Розділи в обліковій політиці досліджених підприємств чітко не виділені, що викликає плутанину між елементами облікової політики та не забезпечує взаємозв'язок між ними.

Дослідження теоретичних і прикладних аспектів формування, застосування і розкриття інформації про облікову політику, на нашу думку, повинно проводитися у взаємозв'язку інтересів користувачів інформації і можливостей незалежного (зовнішнього) аудиту.

Питання формування облікової політики і її виконання відносяться до значущих областей аудиту, що істотно впливають на думку про достовірність фінансової звітності підприємств торгівлі. Облікова політика підприємств торгівлі є об'єктом перевірки на всіх етапах аудиту фінансової звітності – від попереднього планування до формування аудиторського висновку. Одночасно при висловленні думки про достовірність звітності важливими чинниками, що модифікують аудиторський висновок, виступають допустимість і

адекватність облікової політики, розкриття методів бухгалтерського обліку.

На нашу думку, облікова політика з погляду організації аудиту фінансової звітності – це елемент системи бухгалтерського обліку, який є сукупністю способів і методів з метою забезпечення економічної доцільності господарських операцій підприємства і є джерелом отримання аудиторських доказів, які обґрунтовують думку аудитора про достовірність фінансової звітності і про відповідність порядку ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству.

Відповідно до цього завданнями аудиту облікової політики господарюючих суб'єктів є:

- вивчення систем організації бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, на основі яких визначається обсяг і порядок проведення аудиторських процедур;

- встановлення наявності наказу (розпорядження) керівника про прийняття облікової політики на підприємстві;

- визначення відповідності прийнятої облікової політики вимогам законодавства та П(С)БО;

- оцінка окремих положень облікової політики для визначення їх впливу на показники фінансової звітності і їх достовірність;

- аналіз повноти розкриття вибраних способів ведення бухгалтерського обліку, що істотно впливають на показники фінансової звітності;

- обґрунтування думки про достовірність фінансової звітності з урахуванням впливу істотних елементів облікової політики.

З метою дотримання зіставності даних при веденні бухгалтерського обліку підприємство повинно забезпечити незмінність протягом поточного року прийнятої методології відображення окремих господарських операцій та оцінки майна. Зміна положень облікової політики на наступний звітний рік повинна бути відображена у Примітках до фінансової звітності.

Недотримання підприємством вимог щодо законодавчої регламентації облікової політики, навіть при несуттєвому впливі на фінансові результати діяльності підприємства, і достовірності фінансової звітності може привести до негативних наслідків господарської діяльності. Вміле проведення аудиту облікової політики та надання кваліфікованих рекомендацій керівництву щодо правильної організації бухгалтерського обліку на підприємстві дасть змогу запобігти в майбутньому непорозуміння з боку керівництва та користувачів фінансової звітності.